

СХВАЛЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 2 травня 2023 р. № 402-р

СТРАТЕГІЯ
розвитку галузі рибного господарства України
на період до 2030 року

Загальна частина

Метою розроблення цієї Стратегії є забезпечення сталого розвитку галузі рибного господарства України (далі — галузь) в умовах зміни клімату, збереження природних запасів водних біоресурсів, зменшення імпортозалежності галузі, підвищення її конкурентоспроможного потенціалу та створення умов для інвестиційного розвитку, а також збільшення виробництва водних біоресурсів та виробленої з них продукції шляхом покращення екологічного стану рибогосподарських водних об'єктів (їх частин) та збалансованості економічних і соціальних інтересів.

Ця Стратегія розроблена з урахуванням потреби в змінах в реалізації державної політики у галузі, зокрема щодо міжнародних зобов'язань України.

Ця Стратегія визначає пріоритетні цілі та завдання, спрямовані на розв'язання економічних, екологічних та соціальних проблем, виконання яких дасть можливість удосконалити державну політику в галузі, створити сприятливі умови для збільшення обсягів добування (вилову) водних біоресурсів, підвищити біопродуктивність внутрішніх рибогосподарських водних об'єктів (їх частин), внутрішніх морських вод і територіального моря, наростити виробництво водних біоресурсів та виробленої з них продукції з метою гарантування продовольчої безпеки держави.

Під час реалізації цієї Стратегії передбачається розширення регіонального співробітництва в рамках Спільного морського порядку денного для Чорного моря, яким визначено узгоджену структуру пріоритетів і дій як на регіональному, так і на національному рівні, зокрема в секторах рибальства та аквакультури, для забезпечення стійкої економіки, спрямованої на попередження негативних кліматичних змін, збереження морського простору та зайнятості населення в регіоні.

Ця Стратегія ґрунтується на таких документах:

Водний кодекс України;

Земельний кодекс України;

Закони України “Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів”, “Про аквакультуру”, “Про захист тварин від жорстокого поводження”, “Про тваринний світ”, “Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин”, “Про

племінну справу у тваринництві”, “Про ветеринарну медицину”, “Про безпечність та гігієну кормів”, “Про охорону навколишнього природного середовища” та інші.

Опис проблем, які обумовили прийняття цієї Стратегії

Основними проблемами, що перешкоджають сталому розвитку галузі, є:

виснаження промислових запасів більшості видів водних біоресурсів, низький рівень їх природного та штучного відтворення, що призводить до зменшення національного виробництва, зниження біорізноманіття та, як наслідок, нераціонального використання потенціалу рибогосподарських водних об’єктів (їх частин);

негативний антропогенний вплив на водні екосистеми через гідробудівництво, зміни клімату та їх забруднення, що призводить до деградації природних біоценозів (сукупності живих організмів, що взаємодіють між собою та населяють певну територію, із схожими характеристиками);

високий рівень імпортозалежності внутрішнього товарного ринку водних біоресурсів та виробленої з них продукції;

недосконала процедура отримання документів дозвільного характеру у галузі та надмірне паперове навантаження на суб’єктів рибного господарства;

відсутність прозорих та конкурентних механізмів отримання права на спеціальне використання водних біоресурсів;

високий рівень незаконної, непідзвітної та нерегульованої рибальської діяльності;

відсутність системи простежуваності походження і обігу водних біоресурсів та виробленої з них продукції на ринку: від добування (вилову), вирощування до їх реалізації;

недосконалість системи збору статистичної інформації у галузі для прийняття ефективних управлінських рішень;

відсутність ефективних механізмів залучення інвестицій у галузь для збільшення виробництва продукції з високою доданою вартістю, стимулювання економічного розвитку галузі та зростання конкурентоспроможності виробництва водних біоресурсів та виробленої з них продукції в Україні;

низький рівень залучення саморегулювальних організацій, об’єднань, асоціацій, спілок та громадськості до формування та реалізації державної політики у галузі, здійснення заходів із штучного розведення (відтворення), вирощування водних біоресурсів та їх сталого використання;

недосконалість процедури регулювання орендних відносин у галузі, зокрема щодо надання в оренду рибогосподарських технологічних водойм та гідротехнічних споруд рибогосподарської технологічної водойми як цілісних майнових комплексів;

неврегульованість механізмів надання в користування на умовах оренди частин рибогосподарських водних об'єктів, акваторій (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України для здійснення індустріальної аквакультури;

недосконале розмежування функцій дозвільних органів, а також функцій з державного контролю та управління, що призводить до неефективного управління галуззю;

недостатнє наукове забезпечення галузі;

недостатній рівень якості підготовки методичних, інформаційних та аналітичних матеріалів для органів виконавчої влади, що ускладнює прийняття ефективних управлінських рішень;

неефективність системи регулювання любительського та спортивного рибальства (далі — рекреаційне рибальство), включаючи збір статистичних даних щодо обсягів добування (вилову) водних біоресурсів під час його здійснення, що ускладнює створення та розвиток системи відновлення природних запасів водних біоресурсів та збереження їх біорізноманіття;

низький експортний потенціал та обмеженість ринків збуту для експорту водних біоресурсів та виробленої з них продукції національного виробництва;

відсутність прозорого механізму надання та регулювання діяльності спеціальних рибних товарних господарств у режимі рибогосподарської експлуатації водних об'єктів;

недостатня рибпромислова активність у зоні дії міжнародних регіональних рибогосподарських організацій, членом яких є Україна;

відсутність стратегічного курсу розвитку у співробітництві з міжнародними регіональними рибогосподарськими організаціями, членом яких є Україна або які можуть відігравати значну роль для захисту національних інтересів України;

невикористання найбільш ефективних і результативних можливостей жінок та чоловіків в управлінні галуззю;

недосконалий механізм державної підтримки галузі, зокрема суб'єктів племінної справи у рибництві;

військова агресія Російської Федерації та її наслідки.

Аналіз поточного стану та тенденцій розвитку галузі в Україні, обґрунтування необхідності розв'язання виявлених проблем

Рибне господарство — галузь економіки, завданнями якої є вивчення, охорона, відтворення, вирощування, використання водних біоресурсів, їх вилучення (добування, вилов, збирання), реалізація та переробка з метою одержання медичних виробів, харчової, технічної, кормової та іншої продукції.

Водні біоресурси та вироблена з них продукція є одними з найбільш цінних продуктів харчування в Україні та на світовому ринку, які відіграють важливу роль у забезпеченні продовольчої безпеки держави.

Україна має значні запаси поверхневих вод, площа яких становить 24,2 тис. кв. кілометрів, а також має вихід до Азовського та Чорного морів. Крім того, Україна має доступ до ведення промислу у водах за межами своєї юрисдикції. Все це представляє вагомий потенціал для виробництва продукції з водних біоресурсів.

У 2011 році, що передував початку поступового щорічного скорочення вилову (добування) суб'єктами рибного господарства, а також технологічно пов'язаними з ними підприємствами та організаціями, які забезпечують діяльність та розвиток галузі, за даними Держстату, добуто (виловлено) понад 211,1 тис. тонн водних біоресурсів, а в 2021 році цей показник становив лише 69,8 тис. тонн.

Рівень добування (вилову) водних біоресурсів у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), за даними Держрибагентства, в 2021 році становив близько 37,7 тис. тонн, з них 12,9 тис. тонн — за рахунок аквакультури, 7,1 тис. тонн — спеціальними товарними рибними господарствами, 12,9 тис. тонн — з водосховищ р. Дніпро та 4,8 тис. тонн — з інших внутрішніх рибогосподарських водних об'єктів (їх частин). Крім того, 8,3 тис. тонн водних біоресурсів виловлено в Чорному морі, 4,5 тис. тонн — в Азовському морі та 23,2 тис. тонн — за межами юрисдикції України.

Значне зменшення обсягів добування (вилову) водних біоресурсів у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) та Азовському і Чорному морях негативно впливає на економічний потенціал і посилює залежність держави від імпорту водних біоресурсів та виробленої з них продукції, а головне, не сприяє забезпеченню внутрішнього ринку України важливими продуктами харчування.

Основним джерелом постачання водних біоресурсів та виробленої з них продукції на внутрішній ринок України залишається імпорт. За останні роки він становив близько 80 відсотків водних біоресурсів та виробленої з них продукції, що споживаються в державі. Починаючи з 2015 року відповідно до даних Держстату спостерігалось стабільне збільшення обсягів імпорту водних біоресурсів та виробленої з них продукції в

Україну з 230,2 тис. тонн до майже 400 тис. тонн у 2019 році та 435 тис. тонн у 2021 році.

За даними Держстату, фонд споживання риби та рибопродуктів в Україні у 2021 році становив 547,7 тис. тонн, з яких 15,9 відсотка — національна рибна продукція, 84,1 відсотка — продукція, імпортована в Україну.

За оцінкою Комітету рибного господарства продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО), середньорічний показник споживання водних біоресурсів та виробленої з них продукції у світі у 2018—2020 роках становив 20,5 кілограма на душу населення, з яких майже 52 відсотки — продукція аквакультури. Відповідно до прогнозів ФАО середньорічний показник споживання водних біоресурсів та виробленої з них продукції у світі у 2030 році має становити 21,2 кілограма.

В Україні, за даними Держстату, також відслідковується тенденція до збільшення обсягу споживання водних біоресурсів та виробленої з них продукції на душу населення з 8,6 кілограма у 2015 році до 10,8 кілограма у 2017 році та 13,2 кілограма у 2021 році, що в основному пов'язано із збільшенням імпорту водних біоресурсів та виробленої з них продукції до держави. Однак за весь період незалежності Україні не вдалося досягнути середньосвітового рівня споживання водних біоресурсів та виробленої з них продукції.

Велике значення для відновлення рибогосподарського потенціалу та підтримки сталості запасів водних біоресурсів має відтворення цінних видів водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) загальнодержавного значення. Особливо гостро це питання постало в умовах посиленого антропогенного навантаження, а також змін клімату, що суттєво впливає на шляхи міграції риб та погіршення умов їх природного нересту.

Водойми України втратили та продовжують втрачати багато видів водної флори і фауни, що призводить до суттєвого зменшення біорізноманіття. Насамперед це пов'язано із змінами водних екосистем через посилений антропогенний вплив, широке розповсюдження незаконної, непідзвітної та нерегульованої рибальської діяльності, забруднення водних екосистем шкідливими речовинами.

Аборигенні види осетрових риб практично повністю втратили природні нерестовища і їх відтворення на сьогодні можливе виключно в умовах аквакультури. Крім осетрових видів риб, багато популяцій місцевих видів риб, зокрема щука, сазан, судак, струмкова форель, камбала-калкан, лин та європейський сом, перебувають в пригніченому стані через погіршення екологічних умов нересту або посилений негативний вплив промислового рибальства. Ряд видів риб занесено до Червоної книги України, оскільки їх популяції перебувають у вкрай

незадовільному стані (дунайський лосось, харіус, кілька видів марен, вирезуб, в'язь, всі осетрові тощо). Їх місце активно займають малоцінні та інвазійні види риб, зокрема карась сріблястий, сонячний окунь, амурський чебачок тощо.

Україна має значний потенціал з нарощування власної вітчизняної продукції, виробленої з водних біоресурсів, оскільки у внутрішні рибогосподарські водні об'єкти (їх частини) (водосховища Дніпра, причорноморські лимани, озера, водойми-охолоджувачі) вселяється не більше ніж на 2—5 відсотка водних біоресурсів можливого біопродукційного потенціалу таких об'єктів.

Лише у водосховищах Дніпра та Дніпровсько-Бузькому лимані за рахунок повномасштабного вселення водних біоресурсів у довгостроковій перспективі можливо додатково отримати до 50—55 тис. тонн водних біоресурсів, певною мірою покращити екологічний стан водойм та отримати вищий рівень біорізноманіття.

За умови організації ефективної системи відтворення водних біоресурсів, яка включає відновлення системи риборозплідних господарств, можна додатково отримати до 100 тис. тонн доступних для споживача водних біоресурсів з низькою собівартістю, що мають високі споживчі якості та користуються попитом на ринку.

Аборигенні та неаборигенні види риб у разі їх повномасштабного відтворення та подальшого зариблення в природні водойми України можуть забезпечити значне збільшення рибопродуктивності і, як наслідок, гарантувати стаке промислове та рекреаційне рибальство, що також позитивно позначиться на збереженні та біорізноманітті видів риб у цілому.

Кожна інвестована гривня у відтворення водних біоресурсів забезпечить повернення коштів на рівні від 4 до 9 гривень залежно від виду риб, її маси, режиму охорони та промислу. При цьому значна частина суб'єктів аквакультури буде задіяна у виробництві рибопосадкового матеріалу, що також сприятиме підвищенню їх зайнятості та значно покращить економічний стан, те ж саме стосується і рибопереробних підприємств.

Потенційні рибопродукційні можливості водосховищ Дніпра та Дніпровсько-Бузького лиману під час повномасштабного зариблення рослиноїдними рибами та сазаном (коропом) наведено в таблиці 1.

Потенційні рибопродукційні можливості водосховищ Дніпра та Дніпровсько-Бузького лиману під час повномасштабного зариблення аборигенними видами риб наведено в таблиці 2.

Таблиця 1

Водосховище, водойма	Площа, тис. гектарів	Види риб та їх кількість, млн. екземплярів					Можливий вилов, тис. тонн				Промислова рибопродукти- вність, кілограмів на гектарі
		білий та строкатий товстолобики	білий амур	сазан (короп)	усього		білий та строкатий товстолобики	білий амур	сазан (короп)	усього	
					млн. екзе- мпля- рів	тис. тонн					
Київське	92	5,3	1,1	0,8	7,2	1	5	1	1	7	76
Канівське	58	3,5	0,5	0,5	4,5	0,6	3	0,5	0,5	4	69
Кременчуцьке	225	8,6	0,6	2	11,2	1,6	8,5	0,5	2	11	49
Кам'янське	56	3,5	0,5	0,5	4,5	0,6	3	0,5	0,5	4	70
Запорізьке	41	2	0,2	0,3	2,5	0,4	1,5	0,2	0,3	2	49
Каховське	215	10,7	0,8	2	13,5	1,9	10,5	0,5	2	13	60
Пониззя Дніпра та Дніпровсько- Бузький лиман	110	8,6	0,8	1	10,4	1,5	8,5	0,5	1	10	91
Усього	797	42,2	4,5	7,1	53,8	7,6	40	3,7	7,3	51	65 (середня)

Середня маса посадкового матеріалу дорівнює 120—150 грамів, промислове повернення за всіма об'єктами вирощування — не менше 10 відсотків.

Таблиця 2

Водосховище, водойма	Площа, тис. гектарів	Види риб та їх кількість, тис. екземплярів					Можливий вилов, тонн				
		судак	європей- ський сом	щука	лин	усього	судак	європей- ський сом	щука	лин	усього
Київське	92	416,2	234	115,6	368,8	1 134,6	372,6	165,2	85	33,6	656,4
Канівське	58	418	201,5	116,1	142,6	878,2	235,1	142,3	85,3	17,5	480,2
Кременчуцьке	225	2083,3	1171,4	578,7	330,9	4 164,3	911,2	330,8	156	20,1	1418,1
Кам'янське	56	567	227,6	157,5	216,8	1 168,9	226,8	160,7	154,4	6,8	548,7
Запорізьке	41	299,2	144,2	83,1	135	661,5	166	81,5	71,3	11,4	330,2
Каховське	215	1413,7	794,9	392,7	87,4	2 688,7	870,7	336,8	144,3	7,1	1358,9
Пониззя Дніпра та Дніпровсько-Бузький лиман	110	280,1	157,5	77,8	128	643,4	445,5	133,4	57,2	7,6	643,7
Усього	797	5477,4	2931,1	1521,5	1409,5	11339,5	3227,9	1350,7	753,5	104,1	5436,2

Майже 40 відсотків обсягів світового добування (вилову) водних біоресурсів не реалізується на внутрішньому ринку, а експортується. Так, обсяг імпорту в Європі за 30 років збільшився із 3 млн. тонн до 11 млн. тонн, а в грошовому еквіваленті — у 15 разів.

Прогнозується, що світовий експорт водних біоресурсів та виробленої з них продукції досягне 44 млн. тонн еквіваленту живої ваги (без урахування торгівлі всередині ЄС) до 2030 року. Це означає зростання на 5,3 відсотка у наступному десятилітті, і Україна повинна зайняти у цьому процесі своє місце. Слід зазначити, що обсяги та вартість експорту з України водних біоресурсів та виробленої з них продукції, за даними Держстату, також збільшуються. За останні п'ять років ця вартість зросла більше ніж утричі — з 21,8 млн. доларів США у 2016 році до 68,6 млн. доларів США у 2021 році.

Слід враховувати, що за різних причин значна частина українського добування (вилову) водних біоресурсів та виробництво продукції аквакультури перебуває в тіні. Невирішеною залишається проблема незаконної, непідзвітної та нерегульованої рибальської діяльності, яка значно впливає на ефективність управління рибальством у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) України.

Недосконалою є сучасна фінансова система галузі. Обсяги фінансування є недостатніми для необхідного наукового забезпечення галузі та повноцінного відтворення водних біоресурсів, а також збереження їх біорізноманіття у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) загальнодержавного значення.

Ефективне управління водними біоресурсами передбачає побудову збалансованої системи правовідносин між суб'єктами рибного господарства та державними органами, що здійснюють управління та регулювання галуззю.

Необхідним є чітке відокремлення функцій формування та реалізації державної політики, регуляторних функцій, функцій контролю, моніторингу та провадження економічної діяльності у галузі.

Кожна із зазначених функцій повинна бути закріплена та реалізована такими чином, щоб забезпечити чіткий розподіл повноважень між державними органами, що здійснюють управління та регулювання галуззю.

Посилення співробітництва з Генеральною комісією з рибальства у Середземномор'ї та підвищення ефективності використання промислових можливостей України у зоні дії міжнародних регіональних рибогосподарських організацій, членом яких є Україна, також відіграє значну роль у координації зусиль Кабінету Міністрів України щодо ефективного управління рибальством на регіональному рівні.

Наслідки військової агресії Російської Федерації для рибного господарства України

У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України та введенням в Україні воєнного стану промисел українськими рибалками в Азовському та Чорному морях у 2022 році фактично не здійснювався, водночас квоти добування (вилову) водних біоресурсів у Чорному морі отримали 84 користувачі, в Азовському — 55 користувачів.

Протягом 2022 року промисловий вилов водних біоресурсів у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), внутрішніх морських водах та виключній (морській) економічній зоні України, за даними Держрибагентства, зменшився на 67 відсотків та становив 10 тис. тонн (30,5 тис. тонн у 2021 році). Усього у 2022 році добуто (виловлено) 33,8 тис. тонн водних біоресурсів, що майже на 54 відсотки менше порівнянно з показником 2021 року.

У 2022 році в Азовському морі виловлено лише 25 тонн водних біоресурсів порівнянно з аналогічним періодом 2021 року (4,5 тис. тонн). Після повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 р. Російської Федерації на територію України та окупації прибережних районів Азовського моря промисел повністю зупинився. Водночас у Чорному морі повністю припинили або частково припинили свою господарську діяльність близько 90 відсотків користувачів водних біоресурсів. З метою забезпечення заходів з безпеки на водних об'єктах Держприкордонслужбою заборонено промисел у Чорному морі. З часу вторгнення Російської Федерації в Україну добування (вилов) водних біоресурсів у Чорному морі здійснювався лише в окремих районах прибережної зони в межах Миколаївської області. Протягом 2022 року у Чорному морі добуто (виловлено) 76 тонн водних біоресурсів, що в 109 разів менше порівнянно з 2021 роком (8 304 тонни).

Значних майнових збитків зазнали рибницькі господарства у більшості областей України, де відбуваються бойові дії. Зокрема, пошкоджень зазнають стави, гідротехнічні споруди, інші споруди (пристрої), будівлі, виробниче обладнання та інше майно, фіксується загибель риби. Деякі території заміновані, що унеможливорює доступ до них та проведення технологічних операцій.

Остаточні втрати рибного господарства України внаслідок бойових дій будуть встановлені лише після їх завершення. Крім того, слід враховувати значну втрату робочих місць в прибережних громадах через закриття або скорочення промислу, а також значне зменшення обсягів податкових надходжень до державного бюджету, що становить 80 відсотків довоєнного рівня.

До того ж для забезпечення продовольчої безпеки у зв'язку з критичною ситуацією, що склалася у галузі, необхідність розвитку

промислового рибальства у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах), зокрема у водосховищах Дніпра (Канівське, Кременчуцьке та Кам'янське), базується на відтворенні цінних видів водних біоресурсів у них та потребує залучення інвестицій.

Стратегічні цілі, завдання, очікувані результати та показники їх досягнення

Стратегічна ціль 1. Створення умов для ефективного управління рибальством, збереження та збільшення чисельності водних біоресурсів у природному середовищі, їх біологічного різноманіття

Стратегічна ціль передбачає:

підвищення рівня охорони, відтворення та раціонального використання водних біоресурсів (об'єктів промислу);

науково обґрунтоване використання водних біоресурсів, підвищення біопродуктивності рибогосподарських водних об'єктів (їх частин) для задовільного стану промислових запасів водних біоресурсів;

забезпечення сталого промислового рибальства та раціонального використання потенціалу водних об'єктів;

застосування запобіжних заходів до управління рибальством, забезпечення відновлення водних біологічних ресурсів у процесі їх експлуатації;

збір та отримання у повному обсязі достовірних даних щодо рибного промислу (включно з біологічними та екологічними даними), які регулярно оновлюються, та даних, які необхідні для реалізації державної політики у галузі із застосуванням найкращих практик;

забезпечення максимально стійкого добування (вилову) водних біоресурсів шляхом відновлення та підтримки популяцій промислових видів водних біоресурсів вище рівня їх експлуатації;

управління спеціальним використанням водних біоресурсів шляхом регулювання промислових зусиль суден флоту рибної промисловості, знарядь лову та дозвільної системи;

впровадження технічних засобів з метою оптимізації моделей експлуатації рибогосподарських водних об'єктів (їх частин) для забезпечення захисту молоді водних біоресурсів та нерестових скупчень водних біоресурсів;

сприяння відновленню зруйнованого майна та інфраструктури суб'єктів галузі, пошкоджених внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації проти України;

зниження прилову прісноводних і морських видів водних біоресурсів з малою пристосованістю до змін навколишнього середовища, забезпечення збереження таких видів, зокрема шляхом мінімізації негативного екологічного впливу рибальства на морські та прісноводні середовища їх існування;

створення реєстру риболовних суден (із записом інформації про власність, характеристики суден та знарядь лову в Єдиній державній електронній системі управління галуззю рибного господарства) для забезпечення балансу між рибогосподарською діяльністю та наявними можливостями промислу, початок процесу декарбонізації флоту рибної промисловості;

забезпечення прозорості у заходах державного контролю рибогосподарської діяльності в частині простежуваності обігу водних біоресурсів та виробленої з них продукції і точної інформації щодо походження продукту та способу його виробництва, зокрема через маркування;

удосконалення методик здійснення заходів державного нагляду (контролю) та забезпечення такого нагляду (контролю) на основі ризик орієнтованого підходу шляхом створення передумов для залучення фінансових, людських та технічних ресурсів у забезпечення державних органів та їх посадових осіб усіма необхідними засобами для належного виконання службових обов'язків;

вжиття заходів до сприяння стабільності ринку та більш тісного взаємозв'язку між попитом і пропозицією на продукцію рибальства та аквакультури;

збереження біорізноманіття, покращення стану популяцій рідкісних і зникаючих видів риб та інших гідробіонтів;

пом'якшення наслідків змін клімату та забруднення, що призводить до деградації природних біоценозів (сукупності живих організмів, що взаємодіють між собою та населяють певну територію із схожими характеристиками);

створення умов для зменшення антропогенного навантаження та евтрофікації природних водойм;

забезпечення рівних умов конкуренції в галузі, зокрема шляхом запровадження прозорих механізмів розподілу між суб'єктами рибного господарства прав на спеціальне використання водних біоресурсів;

посилення боротьби з незаконною, непідзвітною та нерегульованою рибальською діяльністю, зокрема шляхом удосконалення законодавства, включаючи розробку системи для запобігання імпорту рибних продуктів, що походять від такого рибальства (приведення у відповідність з Регламентом Ради (ЄС) № 1005/2008);

створення умов для підвищення ефективності фінансування галузі та залучення інвестицій у розвиток рибного господарства;

зменшення імпортозалежності;

зміни моделі та механізмів державного управління у галузі, зокрема формування чіткої організаційної структури з реалізації політики, управління, контролю та моніторингу рибного господарства;

скасування паперової статистичної звітності та введення електронних форм звітності у галузі, зокрема таких, що забезпечують ідентифікацію видового складу об'єктів добування (вилову) та вирощування шляхом створення та забезпечення функціонування Єдиної державної електронної системи управління галуззю рибного господарства;

підвищення рівня співпраці органів державної влади із саморегулювальними організаціями виробників та залучення їх до процесу формування державної політики у галузі шляхом делегування їм частини повноважень щодо управління галуззю з метою підвищення рівня заінтересованості суб'єктів господарювання в ефективному використанні водних біоресурсів та впровадженні цілей Спільної політики щодо рибальства ЄС;

забезпечення розвитку наукових досліджень та незалежності наукового супроводу рибогосподарської діяльності, а також підвищення рівня наукових досліджень стану популяцій водних біоресурсів;

посилення співробітництва з Генеральною комісією з рибальства у Середземномор'ї та підвищення ефективності використання промислових можливостей України у зоні дії міжнародних регіональних рибогосподарських організацій, членом яких є Україна (Комісія із збереження морських живих ресурсів Антарктики (ККАМЛАР), Організація з рибальства в північно-західній частині Атлантичного океану (НАФО));

активізація співпраці із стороною ЄС в рамках виконання пріоритетів діяльності Європейського фонду мореплавства, рибальства та аквакультури (EMFAF);

набуття повного членства в Генеральній комісії з рибальства у Середземномор'ї та здійснення відповідних заходів на національному рівні;

застосування гендерно орієнтованого підходу у провадженні господарської діяльності у галузі.

Завданнями з реалізації цієї стратегічної цілі є:

приведення нормативно-правового регулювання галузі у відповідність із законодавством ЄС та принципами Спільної політики щодо рибальства ЄС та ініціативи "Європейський зелений курс";

розроблення нормативно-правового акта щодо створення державного фонду розвитку рибного господарства з метою забезпечення сталості запасів промислових видів риб, рідкісних та зникаючих видів водних біоресурсів;

розвиток промислового рибальства з акцентом на стійкості та низьковуглецевій промисловості;

забезпечення відновлення та підтримки популяцій промислових видів водних біоресурсів вище рівня максимально стійкого добування (вилову) водних біоресурсів;

забезпечення щорічного відтворення водних об'єктів різними видами риб, що забезпечують високу продуктивність та екологічну безпеку, зокрема білим та строкатим товстолобиком, білим амуром, сазаном (коропом), на рівні не менше 50 млн. екземплярів;

забезпечення щорічного відтворення водних об'єктів України цінними, рідкісними та зникаючими аборигенними видами риб з метою збереження біорізноманіття та підвищення продуктивності водойм на рівні не менше 11,3 млн. екземплярів;

розмежування повноважень щодо дозвільних та контрольних функцій між центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі рибного господарства, та органами рибоохорони;

створення та забезпечення функціонування Єдиної державної електронної системи управління галуззю рибного господарства, зокрема модернізація та розвиток системи моніторингу риболовних суден та впровадження механізмів простежуваності добування (вилову), продажу водних біоресурсів та виробленої з них продукції;

забезпечення належного функціонування державного реєстру рибогосподарських водних об'єктів (їх частин) та розроблення інтерактивної електронної карти з її інтеграцією до державного водного кадастру, відображенням інформації щодо рибогосподарської діяльності;

створення умов для зменшення антропогенного навантаження та евтрофікації природних водойм;

популяризація серед населення продукції, виробленої з водних біоресурсів, зокрема такої, що традиційно виробляється в Україні;

розроблення державних та місцевих програм розвитку галузі;

визначення механізмів розрахунку компенсації збитків, завданих суб'єктам рибного господарювання, та надання їм підтримки, а також визначення шкоди, заподіяної галузі внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації проти України;

удосконалення методик здійснення заходів державного нагляду (контролю) на основі ризик орієнтованого підходу;

забезпечення збору та отримання достовірних даних у повному обсязі щодо рибного промислу на основі біологічних та екологічних даних, необхідних для реалізації державної політики у галузі, відповідно до обґрунтованого відбору проб і найкращих світових практик;

створення умов для відновлення та підтримки популяцій промислових видів водних біоресурсів вище рівня, який може забезпечити максимальний стійкий вилов, зменшення небажаного добування (вилову) водних біоресурсів та створення зон відновлення рибних запасів;

здійснення заходів для підвищення ролі саморегулювальних організацій шляхом делегування їм частини повноважень щодо управління галуззю;

здійснення заходів щодо посилення співробітництва з міжнародними регіональними рибогосподарськими організаціями, зокрема для набуття Україною повного членства в Генеральній комісії з рибальства у Середземномор'ї та здійснення відповідних заходів на національному рівні;

участь у заходах та проектах, реалізація яких здійснюється за рахунок коштів Європейського фонду мореплавства, рибальства та аквакультури (EMFAF);

забезпечення рівних можливостей, умов та оплати праці для жінок, чоловіків, заохочення жінок до активної участі на всіх рівнях зайнятості у галузі;

культивування тих видів неаборигенних риб, які через відсутність певних специфічних природних умов у водоймах України не відтворюються природним шляхом, тобто не несуть жодної екологічної загрози через неконтрольоване розповсюдження, проте вони мають промислове та господарське значення. Це насамперед рослиноїдні види риб, зокрема білий та строкатий товстолобики, білий та чорний амур, веслоніс, райдужна форель, сибірський осетер;

збереження переважної більшості цінних, рідкісних та зникаючих аборигенних видів водних біоресурсів шляхом їх відтворення;

зариблення природних водойм з промисловою метою такими видами водних біоресурсів, які є споживачами першого трофічного рівня та можуть забезпечити достатньо швидкий економічний ефект і високе промислове повернення (білий та строкатий товстолобики, білий амур, сазан (короп), за якими існують наявні маточні стада на підприємствах аквакультури, добре розвинута технологія отримання рибопосадкового матеріалу у ставкових господарствах;

зариблення осетровими, іншими рідкісними та зникаючими видами риб, зокрема в місцях їх можливого природного нересту з відповідними природоохоронними заходами;

запобігання проникненню, здійснення контролю за поширенням і пом'якшення наслідків поширення інвазивних чужорідних видів з урахуванням положень Конвенції про біологічне різноманіття і Стратегії біобезпеки та біологічного захисту, затвердженої Указом Президента України від 17 грудня 2021 р. № 668.

Очікувані результати та показники досягнення цієї стратегічної цілі:

збільшено обсяги добування (вилову) водних біоресурсів у внутрішніх рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах) загальнодержавного значення до 30 тис. тонн;

забезпечено середню промислову рибопродуктивність водосховищ Дніпра на рівні до 70 кілограмів на гектар;

створено державний фонд розвитку рибного господарства, що значно підвищить ефективність фінансування рибної галузі, зокрема для цілей зариблення промисловими та зникаючими видами риб, а також їх моніторингу і контролю;

забезпечено нормативно-правове регулювання галузі з урахуванням принципів Спільної політики щодо рибальства ЄС та ініціативи "Європейський зелений курс";

вдосконалено системи моніторингу та державного нагляду (контролю) галузі;

покращено екологічний стан рибогосподарських водних об'єктів (їх частин), зменшено негативні наслідки антропогенного впливу та змін клімату на водні біоресурси;

посилено та удосконалено систему охорони запасів водних біоресурсів з використанням засобів електронного контролю, зокрема шляхом запровадження простежуваності водних біоресурсів та виробленої з них продукції;

забезпечено відновлення та підтримку популяцій промислових видів водних біоресурсів вище рівня максимальної стійкості добування (вилову) водних біоресурсів;

удосконалено механізми здійснення заходів державного нагляду (контролю) на основі ризик орієнтованого підходу, а також створено передумови для залучення фінансових, людських та технічних ресурсів до забезпечення державних органів та їх посадових осіб усіма необхідними засобами з метою належного виконання службових обов'язків;

забезпечено реалізацію рибогосподарської політики відповідно до отриманих у повному обсязі з використанням обґрунтованого відбору проб і найкращих практик достовірних даних щодо рибного промислу (включно з біологічними та екологічними даними);

забезпечено сприяння у відновленні обладнання та інфраструктури суб'єктів галузі рибного господарства та компенсації збитків, заподіяних

галузі внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації проти України;

створено ефективну систему охорони водних біоресурсів та боротьби з незаконною, непідзвітною та нерегульованою рибальською діяльністю, зокрема систему контролю за імпортом з метою наближення рівня такого рибальства до нуля;

забезпечено прозорі та конкурентні механізми розподілу між суб'єктами рибного господарства прав на спеціальне використання водних біоресурсів;

забезпечено зменшення імпорту водних біоресурсів та продукції з них на 10 відсотків шляхом збільшення власного виробництва та переробки;

забезпечено 100 відсотків видачі документів дозвільного характеру у галузі, а також отримання звітних даних (бортові журнали, товарно-транспортні накладні, перші продажі) в галузі в електронній формі;

забезпечено повне розмежування повноважень щодо дозвільних та контрольних функцій між центральним органом виконавчої влади, який реалізує державну політику у галузі рибного господарства, та органами рибоохорони;

забезпечено зростання рівня залучення інвестицій у галузь на 10 відсотків, створено прозорі та чіткі інвестиційні вимоги;

створено ефективну систему співпраці держави та громадянського суспільства у галузі;

підвищено роль саморегулювальних організацій в галузі;

створено Єдину державну електронну систему управління галуззю рибного господарства;

набуто Україною повного членства в Генеральній комісії з рибальства у Середземномор'ї та здійснено відповідні заходи на національному рівні;

взято участь у заходах та проектах, реалізація яких здійснюється за рахунок коштів Європейського фонду мореплавства, рибальства та аквакультури (EMFAF);

розпочато процес декарбонізації флоту рибної промисловості.

Стратегічна ціль 2. Створення умов для розвитку аквакультури

Стратегічна ціль передбачає:

впорядкування орендних відносин щодо водних об'єктів, гідротехнічних споруд та іншої інфраструктури, що невід'ємно пов'язані з рибогосподарською діяльністю;

забезпечення надання рибогосподарських водних об'єктів (їх частин) в користування на прозорих та конкурсних засадах, а також на основі незалежно розроблених наукових обґрунтувань;

створення умов для розвитку індустріальної аквакультури, водоощадних технологій, зокрема рециркуляційних аквакультурних систем, впровадження у виробництво нових видів об'єктів аквакультури з дотриманням правил екологічної безпеки;

підвищення рівня заінтересованості органів місцевого самоврядування щодо передачі водних об'єктів в оренду для ведення аквакультури;

оптимізація податкового навантаження на суб'єктів аквакультури, зокрема ставок орендної плати;

врегулювання питань використання частин рибогосподарських водних об'єктів, акваторій (водного простору) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України для цілей аквакультури;

впровадження просторового планування та виділення зон для ведення аквакультури у рибогосподарських водних об'єктах, акваторіях (водному просторі) внутрішніх морських вод, територіального моря, виключної (морської) економічної зони України;

збереження племінних (генетичних) ресурсів об'єктів аквакультури та вдосконалення державної підтримки суб'єктів племінної справи у рибництві;

покращення якості продукції, виробленої з вітчизняних водних біоресурсів, та збільшення її експорту на 30 відсотків;

створення умов для розвитку органічної та малотрофної аквакультури;

створення економічних умов, спрямованих на зниження рівня собівартості виробництва продукції, виробленої з водних біоресурсів;

проведення інформаційної кампанії з популяризації продукції, виробленої з риби та інших водних біоресурсів, зокрема тих, що традиційно вирощуються та виробляються в Україні.

Завданнями з реалізації цієї стратегічної цілі є:

приведення нормативно-правового регулювання сектору аквакультури у відповідність із законодавством ЄС та принципами Спільної політики щодо рибальства ЄС та ініціативи "Європейський зелений курс";

внесення змін до законодавства в частині врегулювання відносин щодо оренди водних об'єктів, інфраструктури та гідротехнічних споруд, що невід'ємно пов'язані з веденням аквакультури;

впровадження правових механізмів просторового планування в частині визначення зон для ведення аквакультури на внутрішніх водоймах, морських акваторіях та законодавчого закріплення їх меж;

впровадження нових водоощадних технологій в умовах збільшення вододефіциту та підвищення літніх температур, вирощування

рибопосадкового матеріалу (зокрема для зариблення водосховищ комплексного призначення), розширення переліку культивованих об'єктів, збільшення рекреаційної, природоохоронної та ландшафтоутворюючої ролі за безпосередньої державної підтримки;

розвиток індустріальної аквакультури, що забезпечить створення нових робочих місць, сприятиме насиченню вітчизняного ринку цінними продуктами харчування, зокрема осетровими, лососевими, сомовими видами риб;

забезпечення державного сприяння утворенню нових малих підприємств індустріального типу насамперед шляхом створення умов для легкого та прозорого надання придатних ділянок землі та акваторій для ведення аквакультури, зокрема облаштування садкових господарств;

створення умов для залучення державної підтримки, кредитування для впровадження новітніх технологій та будівництва нових або модернізації існуючих виробничих потужностей;

оптимізація податкового навантаження та орендних ставок за земельні ділянки, водні об'єкти, гідроспоруди;

визначення пріоритетних зовнішніх ринків для збуту рибної продукції українського походження та здійснення заходів, спрямованих на забезпечення доступу до них;

покращення та розширення асортименту продукції з високою доданою вартістю, виробленої з вітчизняних водних біоресурсів, та відкриття нових експортних ринків її збуту;

сприяння у впровадженні на потужностях потенційних експортерів міжнародних стандартів щодо вимог безпеки та якості харчових продуктів;

скасування торговельних бар'єрів на імпорт рибних комбикормів;

скасування бар'єрів щодо експорту живої риби до країн ЄС;

забезпечення функціонування прозорого механізму державної підтримки суб'єктів племінної справи в рибництві та дрібнотоварної аквакультури;

забезпечення функціонування прозорого механізму державної підтримки;

оптимізація законодавчої бази для розвитку органічної аквакультури;

інформаційна підтримка популяризації водних біоресурсів вітчизняного походження, вирощених в умовах аквакультури;

впровадження електронної статистичної звітності в аквакультурі як частини Єдиної державної електронної системи управління галуззю рибного господарства.

Очікувані результати та показники досягнення цієї стратегічної цілі:

забезпечено щорічне збільшення обсягів вирощування водних біоресурсів на 10 відсотків;

покращено економічну ефективність функціонування підприємств ставкової аквакультури, зокрема у зв'язку з їх переорієнтацією на вирощування рибопосадкового матеріалу для вселення водних біоресурсів у рибогосподарські водні об'єкти (їх частини) загальнодержавного значення;

розроблено прозорий механізм користування рибогосподарськими водними об'єктами (їх частинами);

створено умови для розвитку морської аквакультури та розроблено карту зон, призначених для ведення аквакультури на акваторіях (водному просторі) внутрішніх морських вод;

створено нові виробничі потужності, збільшено на 40 відсотків кількість суб'єктів аквакультури;

забезпечено прозорий механізм оренди гідротехнічних споруд рибогосподарської технологічної водойми та функціонування їх як єдиного майнового комплексу;

введено електронні форми товарно-транспортної накладної (ТТН-риба) та статистичної звітності, що забезпечують ідентифікацію видового складу об'єктів вирощування, 100 відсотків водних біоресурсів та продукції з яких транспортуються за наявності таких накладних;

забезпечено прозорі механізми експлуатації рибогосподарських водних об'єктів (їх частин), затверджено режими спеціальних рибних товарних господарств на конкурсних засадах, а також функціонування електронного реєстру рибогосподарських водних об'єктів;

забезпечено збереження генетичних ресурсів та підтримку суб'єктів селекційно-племінної справи в рибництві, наявність не менше одного суб'єкта племінної справи у рибництві за кожним об'єктом культивування;

усунено торговельні бар'єри в імпорті рибних комбікормів;

відкрито експорт живої риби до держав ЄС та інших;

підвищено рентабельність виробництва та знижено собівартість української продукції, виробленої з водних біоресурсів, підвищено її експортний потенціал та відкрито нові ринки збуту.

Стратегічна ціль 3. Створення умов для розвитку рекреаційного рибальства

Стратегічна ціль передбачає:

створення системи частково платного рекреаційного рибальства, спрямованої на відтворення водних біоресурсів;

удосконалення механізмів регулювання рекреаційного рибальства;

підвищення якості та доступності інформації про рекреаційне рибальство шляхом впровадження Єдиної державної електронної системи управління галуззю рибного господарства;

популяризацію рекреаційного рибальства як способу відпочинку, що забезпечує відповідальне природокористування та збереження біорізноманіття водних біоресурсів;

цифрову трансформацію системи регулювання рекреаційного рибальства.

Завданнями з реалізації цієї стратегічної цілі є:

удосконалення правил рекреаційного рибальства;

зміна підходів та введення системи частково платного рекреаційного рибальства у внутрішніх водоймах і морських акваторіях з метою компенсації витрат за заходи з відтворення водних біоресурсів, які є пріоритетними об'єктами рекреаційного рибальства (судак, європейський сом, щука, короп, лин, лящ, струмкова форель тощо);

популяризація рекреаційного рибальства як способу відпочинку, що забезпечує відповідальне природокористування та збереження біорізноманіття водних біоресурсів.

Очікуваний результат та показники досягнення цієї стратегічної цілі — запроваджено систему частково платного рекреаційного рибальства для забезпечення можливості використання отриманих коштів на відтворення водних біоресурсів, що дасть можливість щороку здійснювати вселення не менше 5 млн. екземплярів молоді цінних, рідкісних та зникаючих видів риб у природні водойми.

Стратегічна ціль 4. Створення умов для розвитку науки та освіти в галузі

Стратегічна ціль передбачає:

впровадження та ознайомлення з новітніми технологіями та методами у виробництві, надання дорадчих послуг, використання національних і регіональних старт-стратегій та ознайомлення з ними;

удосконалення наукових підходів щодо моніторингу рибних запасів та оцінки стану водних біоресурсів для їх ефективного використання;

формування тематик наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету в галузі;

підвищення кваліфікації працівників галузі;

покращення наукового забезпечення галузі шляхом спрямування фінансових ресурсів на здійснення наукових досліджень;

розроблення якісних освітніх програм, що базуються на європейських програмах підготовки бакалаврів, магістрів та аспірантів, докторів філософії галузі;

впровадження стандартних методів ЄС у дослідженнях в рибному господарстві;

підвищення конкурентоспроможності та практичної спрямованості науково-технічних (експериментальних) розробок;

утворення сучасних високотехнологічних демонстраційно-навчальних центрів аквакультури.

Завданнями з реалізації цієї стратегічної цілі є:

розроблення та впровадження новітніх технологій у рибництві, зменшення їх витратності, ресурсозбереження, поліпшення якості та забезпечення конкурентоспроможності продукції з одночасним підвищенням продуктивності виробництва;

впровадження та розвиток системи позабюджетного фінансування рибогосподарської науки шляхом спрямування фінансових ресурсів на здійснення наукових досліджень;

удосконалення системи управління біопотенціалом водойм, зокрема водосховищ Дніпровського каскаду, як важливого резерву продовольчих ресурсів країни;

покращення системи моніторингу та контролю за станом природних популяцій водних біоресурсів, збереження біорізноманіття, недопущення поширення інвазивних видів шляхом впровадження стандартних методів ЄС у дослідній роботі;

розроблення технологій збереження та відновлення популяцій цінних, рідкісних і зникаючих видів риб та інших гідробіонтів шляхом їх штучного розведення (відтворення) та зариблення;

збереження генетичних ресурсів, селекція та впровадження селекційних досягнень в практиці аквакультури;

розроблення та впровадження заходів профілактики та боротьби із захворюваннями риб та інших гідробіонтів;

розроблення та впровадження безпечних новітніх біотехнологій в аквакультурі;

розроблення нових технологічних схем вирощування риби, зокрема з використанням сучасних рециркуляційних аквакультурних систем;

затвердження тематик наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету;

розроблення та вдосконалення технологій органічного виробництва рибної продукції.

Для покращення системи освіти в галузі планується:

підвищити вимоги до якості освітніх програм підготовки бакалаврів і магістрів рибного господарства, зокрема щодо оцінки відповідності академічної та професійної кваліфікації науково-педагогічних працівників, залучених до викладання навчальних дисциплін;

регулярно проводити підвищення кваліфікації працівників галузі;

утворити сучасні високотехнологічні демонстраційно-навчальні центри аквакультури з розведення та відтворення водних біоресурсів з метою налагодження ефективної співпраці між закладами освіти, науковими установами та рибогосподарськими підприємствами для впровадження науково-технічних (експериментальних) розробок та передового міжнародного досвіду у виробництво.

Очікувані результати та показники досягнення цієї стратегічної цілі:

збільшено обсяги відтворення і вирощування риби, що передбачає значне покращення фінансування рибогосподарської науки, підвищено її якість, незалежність та конкурентоспроможність. Покращення сировинної та матеріально-технічної бази рибної промисловості сприятиме підвищенню престижу професії рибалки, заохоченню молоді до навчання і працевлаштування в рибогосподарському секторі України, підвищенню кваліфікації працівників рибної галузі;

забезпечено достовірність оцінки стану популяцій водних біоресурсів шляхом впровадження стандартних методів ЄС у дослідженнях;

утворено три сучасних демонстраційно-навчальних центри з аквакультури об'єктів культивування (осетрові, лососеві, молюски).

Етапи виконання завдань, спрямованих на досягнення поставлених стратегічних цілей

Досягнути визначених цією Стратегією цілей передбачається трьома етапами.

Перший етап (2023—2025 роки) передбачає:

виконання операційного плану реалізації у 2023—2025 роках Стратегії;

розроблення, погодження та прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації Стратегії;

затвердження регіональних та місцевих програм охорони, використання і відтворення водних біоресурсів.

Другий етап (2026—2029 роки) передбачає:

виконання операційного плану заходів з реалізації у 2026—2029 роках Стратегії;

аналіз умов провадження господарської діяльності у сфері рибного господарства та удосконалення діючого законодавства;

підвищення культури рибальства і рибництва;

залучення інвестицій в галузь з урахуванням необхідності реалізації цілей та завдань Стратегії.

Третій етап (2030 рік) передбачає:

проведення комплексного аналізу галузі;

оцінювання реалізації Стратегії, зокрема шляхом:

- аналізу ефективності діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування щодо реалізації Стратегії;

- аналізу досягнення очікуваних результатів, визначених Стратегією;

розроблення та внесення пропозицій щодо подальшого розвитку галузі із визначенням цілей, завдань та очікуваних результатів на наступний період.

Реалізація етапів виконання завдань, спрямованих на досягнення поставлених стратегічних цілей, не потребує залучення додаткових фінансових, матеріально-технічних, людських та інших ресурсів, а здійснюється в межах фінансування, визначеного в державних бюджетних програмах, кадрового та технічного забезпечення, наявного в органах державної влади, відповідальних за реалізацію Стратегії.

Порядок проведення моніторингу, оцінки результатів реалізації Стратегії та звітування

Моніторинг та оцінка результатів реалізації Стратегії проводиться Мінагрополітики, Міндовкіллям, Держрибагентством, іншими центральними органами виконавчої влади за участю інститутів громадянського суспільства та міжнародних організацій.

З метою реалізації Стратегії затверджується операційний план заходів, який містить чіткі та послідовні заходи, спрямовані на досягнення цілей Стратегії. В зазначеному операційному плані заходів передбачаються шляхи (завдання і заходи) досягнення стратегічних цілей Стратегії з метою комплексного розвитку рибного господарства.

У рамках проведення моніторингу передбачається підготовка та оприлюднення щорічного звіту про стан виконання операційного плану заходів з реалізації Стратегії.

Обсяг фінансових, матеріально-технічних,
людських та інших ресурсів

Фінансування Стратегії здійснюється за рахунок та в межах коштів державного і місцевих бюджетів, затверджених на відповідний рік, а також інших джерел, не заборонених законодавством.

Обсяг видатків на реалізацію Стратегії визначається щороку під час складання проектів державного та місцевих бюджетів на відповідний рік з урахуванням їх реальних можливостей.

ЗАТВЕРДЖЕНО
розпорядженням Кабінету Міністрів України
від 2 травня 2023 р. № 402-р

ОПЕРАЦІЙНИЙ ПЛАН ЗАХОДІВ

з реалізації у 2023—2025 роках Стратегії розвитку галузі
рибного господарства України на період до 2030 року

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, роки	Індикатор виконання	Очікувані результати
Стратегічна ціль 1. Створення умов для ефективного управління рибальством, збереження та збільшення чисельності водних біоресурсів у природному середовищі, їх біологічного різноманіття				
Завдання 1.1. Приведення нормативно-правового регулювання галузі у відповідність із законодавством ЄС та принципами Спільної політики щодо рибальства ЄС та ініціативи “Європейський зелений курс”				
1. Імплементация Регламенту Ради (ЄС) № 708/2007 від 11 червня 2007 р. стосовно використання чужорідних та локально відсутніх видів в аквакультурі	Мінагрополітики Міндовкілля Держрибагентство	2024—2025	прийнято акти Кабінету Міністрів України та видано накази Мінагрополітики	удосконалено механізми регулювання у сфері оцінки, запобігання, мінімізації та пом’якшення негативного впливу чужорідних та місцево відсутніх видів під час провадження аквакультурної діяльності
2. Імплементация Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2019/1241 від 20 червня 2019 р. про збереження рибних ресурсів і захист морських	Мінагрополітики Міндовкілля Держрибагентство	2024—2025	прийнято акти Кабінету Міністрів України та видано накази Мінагрополітики	впроваджено заходи, спрямовані на скорочення побічного вилову видів водних біоресурсів з малою пристосованістю до

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, роки	Індикатор виконання	Очікувані результати
<p>екосистем за допомогою технічних заходів, внесення змін до Регламентів Ради (ЄС) № 1967/2006, (ЄС) № 1224/2009 та Регламентів (ЄС) № 1380/2013, (ЄС) 2016/1139, (ЄС) 2018/973, (ЄС) 2019/472 та (ЄС) 2019/1022 Європейського Парламенту та Ради, а також про скасування Регламентів Ради (ЄС) № 894/97, (ЄС) № 850/98, (ЄС) № 2549/2000, (ЄС) № 254/2002, (ЄС) № 812/2004 та (ЄС) № 2187/2005 та Імплементативного регламенту Комісії (ЄС) 2020/967 від 3 липня 2020 р., що встановлює детальні правила сигналу та характеристики реалізації акустичних стримуючих пристроїв, як зазначено в частині А додатка XIII Регламенту (ЄС) 2019/1241 Європейського Парламенту та Ради щодо збереження рибних ресурсів та захисту морських екосистем за допомогою технічних заходів</p>				<p>змін навколишнього середовища, зокрема морських ссавців, у Чорному морі</p>

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, роки	Індикатор виконання	Очікувані результати
<p>3. Імплементация Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) 2017/1004 від 17 травня 2017 р. про встановлення рамок Союзу для збору, управління та використання даних у секторі рибальства та підтримки наукових консультацій щодо спільної рибальської політики та скасування Регламенту Ради (ЄС) № 199/2008 та Делегованого рішення Комісії (ЄС) 2021/1167 від 27 квітня 2021 р. про створення багаторічної програми Союзу для збору та управління біологічними, екологічними, технічними та соціально-економічними даними в секторах рибальства та аквакультури з 2022 року</p>	<p>Мінагрополітики Держрибагентство Держстат</p>	<p>2024—2025</p>	<p>прийнято акти Кабінету Міністрів України та видано накази Мінагрополітики</p>	<p>удосконалено систему збору даних в галузі рибного господарства та забезпечено її відповідність вимогам ЄС</p>
<p>4. Проведення комплексної реформи шляхом внесення змін до законодавства щодо удосконалення державного регулювання в галузі рибного</p>	<p>Мінагрополітики Держрибагентство</p>	<p>2023—2025</p>	<p>прийнято акти Кабінету Міністрів України та видано накази Мінагрополітики</p>	<p>удосконалено державну політику в галузі рибного господарства, створено сприятливі умови для збільшення обсягів</p>

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, роки	Індикатор виконання	Очікувані результати
господарства, збереження та раціонального використання водних біоресурсів та сфері аквакультури				добування (вилову) водних біоресурсів, нарощення їх виробництва в умовах аквакультури та спеціальних товарних рибних господарств
5. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту постанови Кабінету Міністрів України щодо проведення аукціонів з продажу права на укладення договорів на право спеціального використання водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах (їх частинах)	Мінагрополітики Держрибагентство	2024	прийнято постанову Кабінету Міністрів України	створено прозорий та конкурентний механізм отримання права на спеціальне використання водних біоресурсів для 100 відсотків суб'єктів рибного господарства
Завдання 1.2. Розмежування повноважень щодо дозвільних та контрольних функцій між центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі рибного господарства, та органами рибоохорони				
6. Проведення аналізу щодо належного та ефективного розподілу функцій між центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері	Мінагрополітики Держрибагентство	2023	здійснено аналіз щодо незалежного та ефективного розподілу функцій	підготовлено відповідні рекомендації

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, роки	Індикатор виконання	Очікувані результати
<p>рибного господарства та рибної промисловості, центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі рибного господарства, та органами рибоохорони</p> <p>7. На підставі проведеного аналізу розроблення та подання Кабінетові Міністрів України пропозицій щодо внесення змін до законодавства стосовно розмежування повноважень щодо дозвільних та контрольних функцій між центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі рибного господарства, та органами рибоохорони</p>	<p>Мінагрополітики Держрибагентство</p>	<p>2023—2024</p>	<p>прийнято відповідні акти Кабінету Міністрів України</p>	<p>спрощено умови ведення бізнесу та процедури отримання документів дозвільного характеру, здійснено розмежування повноважень контролю та видачі документів дозвільного характеру у галузі рибного господарства</p>

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, роки	Індикатор виконання	Очікувані результати
Завдання 1.3. Створення та забезпечення функціонування Єдиної державної електронної системи управління галуззю рибного господарства, зокрема модернізація та розвиток системи моніторингу риболовних суден та впровадження механізмів простежуваності добування (вилову), продажу водних біоресурсів та виробленої з них продукції				
8. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проектів нормативно-правових актів щодо цифрової трансформації процедур видачі документів дозвільного характеру в галузі рибного господарства	Мінагрополітики Держрибагентство	2023—2024	прийнято відповідні акти Кабінету Міністрів України	80 відсотків документів дозвільного характеру в галузі рибного господарства видаються в електронній формі
9. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту нормативно-правового акта щодо створення, ведення та функціонування Єдиної державної електронної системи управління галуззю рибного господарства	Мінагрополітики Держрибагентство	2023	прийнято відповідний акт Кабінету Міністрів України	створено умови для ведення та функціонування Єдиної державної електронної системи управління галуззю рибного господарства
10. Створення Єдиної державної електронної системи управління галуззю рибного господарства	Мінагрополітики Держрибагентство	2023—2024	розроблено та затверджено технічні завдання	забезпечено створення Єдиної державної електронної системи управління галуззю рибного господарства

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, роки	Індикатор виконання	Очікувані результати
11. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроекту про забезпечення простежуваності походження водних біоресурсів та продукції, виробленої з простежуваних видів водних біоресурсів	Мінагрополітики Держрибагентство Держпродспоживслужба	2023	подано Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України законопроект	визначено основні правові, економічні та організаційні засади забезпечення простежуваності водних біоресурсів, продукції, виробленої з водних біоресурсів, які перебувають в обігу на території України, а також які є об'єктами експортно-імпортних операцій та реекспорту
12. Затвердження порядку формування, використання спеціалізованої товарно-транспортної накладної (ТТН-риба) та її форму для водних біоресурсів та виробленої з них продукції	Мінагрополітики Держрибагентство Держпродспоживслужба	2024	видано наказ Мінагрополітики	забезпечено 100 відсотків простежуваності добування (вилову), продажу водних біоресурсів та виробленої з них продукції
13. Модернізація та розвиток системи моніторингу риболовних суден	Держрибагентство Мінагрополітики	2023—2025	прийнято відповідний акт Кабінету Міністрів України, розроблено та затверджено технічні завдання	модернізовано систему моніторингу риболовних суден

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, роки	Індикатор виконання	Очікувані результати
Завдання 1.4. Забезпечення належного функціонування державного реєстру рибогосподарських водних об'єктів (їх частин) та розроблення інтерактивної електронної карти з її інтеграцією до державного водного кадастру, відображенням інформації щодо рибогосподарської діяльності				
14. Розроблення та інтеграція інтерактивної електронної карти рибогосподарських об'єктів (їх частин) до державного водного кадастру	Держрибагентство Держводагентство Мінагрополітики Міндовкілля	2023—2025	прийнято відповідний акт Кабінету Міністрів України	створено інтерактивну електронну карту рибогосподарських водних об'єктів (їх частин) з прив'язкою до державного водного кадастру
15. Модернізація та наповнення державного реєстру рибогосподарських водних об'єктів (їх частин)	Держрибагентство Держводагентство Мінагрополітики Міндовкілля	2023—2025	прийнято відповідний акт Кабінету Міністрів України, розроблено та затверджено технічні завдання	модернізовано та наповнено державний реєстр рибогосподарських водних об'єктів (їх частин)
Завдання 1.5. Розроблення державних та місцевих програм розвитку галузі рибного господарства				
16. Розроблення державних та місцевих програм розвитку галузі рибного господарства	Мінагрополітики Держрибагентство обласні, Київська міська державні (військові) адміністрації органи місцевого самоврядування (за згодою)	2024—2025	прийнято відповідні акти	затверджено програми охорони, використання та відтворення водних біоресурсів

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, роки	Індикатор виконання	Очікувані результати
Завдання 1.6. Здійснення заходів щодо посилення співробітництва з міжнародними регіональними рибогосподарськими організаціями, зокрема для набуття Україною повного членства в Генеральній комісії з рибальства у Середземномор'ї та здійснення відповідних заходів на національному рівні				
17. Формування переговорної стратегії та визначення шляхів перегляду промислових можливостей України в конвенційному районі Організації з рибальства в північно-західній частині Атлантичного океану (НАФО) на основі історичного досвіду роботи риболовних суден у північно-західній Атлантиці	Мінагрополітики Держрибагентство МЗС Міндовкілля	2023—2025	підготовлено обґрунтування позиції щодо порушення прав України як держави — правонаступниці СРСР під час розподілу квоти СРСР, а також перегляду промислових можливостей України в рамках НАФО	визначено правові інструменти для ініціювання процедури перегляду українських промислових можливостей в рамках НАФО
18. Проведення консультацій з державами — членами НАФО з метою узгодження позицій щодо перегляду промислових можливостей України в зоні відповідальності НАФО	Мінагрополітики Держрибагентство Міндовкілля МЗС	2023—2025	проведено консультації з державами — членами НАФО	узгоджено з членами НАФО, зокрема ЄС, концептуальний підхід щодо перегляду промислових можливостей України у зоні відповідальності НАФО
19. Здійснення комплексу заходів, необхідних для забезпечення на	Мінагрополітики Держрибагентство	2023—2024	прийнято нормативно-правовий акт щодо	забезпечено керівництво роботою Комісії по

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, роки	Індикатор виконання	Очікувані результати
належному рівні головування України в Комісії по збереженню морських живих ресурсів Антарктики у період з листопада 2022 року до листопада 2024 року	МЗС Міндовкілля МОН		врегулювання питань головування України в Комісії по збереженню морських живих ресурсів Антарктики	збереженню морських живих ресурсів Антарктики у період з листопада 2022 року до листопада 2024 року
20. Забезпечення фінансування представництва України на засіданнях міжнародних регіональних рибогосподарських організацій	Мінагрополітики Держрибагентство МЗС	2023—2025	взято участь у засіданнях міжнародних регіональних рибогосподарських організацій	забезпечено участь Української Сторони у засіданнях міжнародних регіональних рибогосподарських організацій, членом яких є Україна, а також у міжнародних заходах, присвячених питанням управління ресурсами рибальства, боротьби з незаконним рибальством та розвитку аквакультури
21. Розроблення та схвалення законопроекту щодо прийняття Угоди про утворення Генеральної комісії з рибальства у Середземномор'ї	Мінагрополітики Держрибагентство МЗС Міндовкілля МОН	2023—2025	подано Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України законопроект	Україна набула статусу повноправного члена Генеральної комісії з рибальства у Середземномор'ї

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, роки	Індикатор виконання	Очікувані результати
Стратегічна ціль 2. Створення умов для розвитку аквакультури				
Завдання 2.1. Внесення змін до законодавства в частині врегулювання відносин щодо оренди водних об'єктів, інфраструктури та гідротехнічних споруд, що невід'ємно пов'язані з веденням аквакультури				
22. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України пропозицій щодо внесення змін до законодавства в частині врегулювання орендних правовідносин щодо водних об'єктів, гідротехнічних споруд та іншої інфраструктури, що невід'ємно пов'язані з рибогосподарською діяльністю	Мінагрополітики Держрибагентство Міндовкілля Держводагентство Фонд державного майна	2023	прийнято відповідний акт Кабінету Міністрів України	врегулювано орендні правовідносини щодо водних об'єктів, гідротехнічних споруд та іншої інфраструктури, що невід'ємно пов'язані з рибогосподарською діяльністю
Завдання 2.2. Впровадження правових механізмів просторового планування в частині визначення зон для ведення аквакультури на внутрішніх водоймах, морських акваторіях та законодавчого закріплення їх меж				
23. Розроблення та подання Кабінетові Міністрів України проекту нормативно-правового акта щодо визначення зон для провадження рибогосподарської діяльності у сфері аквакультури	Мінагрополітики Держрибагентство	2025	прийнято відповідний акт Кабінету Міністрів України	створено правове підґрунтя для впровадження в Україні просторового планування та визначення зон для ведення аквакультури

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, роки	Індикатор виконання	Очікувані результати
Завдання 2.3. Створення умов для залучення державної підтримки, кредитування для впровадження новітніх технологій та будівництва нових або модернізації існуючих виробничих потужностей				
24. Запровадження механізмів державної підтримки суб'єктів аквакультури, впровадження новітніх технологій, будівництво нових або модернізація існуючих виробничих потужностей	Мінагрополітики Держрибагентство Міндовкілля Держводагентство	2023—2024	прийнято відповідні акти Кабінету Міністрів України	створено умови для залучення інвестицій у розвиток аквакультури (марикультури, садкової аквакультури) та забезпечено підвищення рівня залучення таких інвестицій
Завдання 2.4. Скасування торговельних бар'єрів на імпорт рибних комбікормів				
25. Розроблення законопроекту щодо усунення торговельних бар'єрів на імпорт рибних кормів	Мінекономіки Держмитслужба Мінагрополітики Держрибагентство	2023—2025	подано Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України законопроект	усунено торговельні бар'єри на імпорт рибних кормів
Завдання 2.5. Скасування бар'єрів щодо експорту живої риби до країн ЄС				
26. Проведення інформаційної кампанії щодо можливостей експорту рибної продукції українського походження	Держпродспоживслужба Держрибагентство Мінагрополітики	2025	проведено конференції, семінари та засідання за круглим столом на національному та міжнародному рівні	забезпечено сприяння експорту водних біоресурсів та продукції з них українського походження
27. Сприяння українським суб'єктам аквакультури в	Мінагрополітики Держрибагентство	2025	до відома суб'єктів аквакультури доведено	виробничі потужності суб'єктів аквакультури

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, роки	Індикатор виконання	Очікувані результати
приведенні їх виробничих потужностей у відповідність із міжнародними стандартами щодо безпеки, якості харчових продуктів та здоров'я об'єктів аквакультури			інформацію щодо кращих європейських практик стосовно якості харчових продуктів	приведено у відповідність із міжнародними стандартами
28. Визначення пріоритетних міжнародних ринків реалізації рибної продукції українського походження та здійснення заходів, спрямованих на забезпечення доступу до них	Держпродспоживслужба Мінагрополітики Держрибагентство	2025	укладено відповідні домовленості	отримано право експорту рибної продукції українського походження на міжнародні ринки
Стратегічна ціль 3. Створення умов для розвитку рекреаційного рибальства				
Завдання 3.1. Удосконалення механізмів регулювання рекреаційного рибальства				
29. Зміна підходів ведення рекреаційного рибальства у внутрішніх водоймах і морських акваторіях	Мінагрополітики Держрибагентство	2023	прийнято акт Кабінету Міністрів України та видано наказ Мінагрополітики	удосконалено систему регулювання рекреаційного рибальства

Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строк виконання, роки	Індикатор виконання	Очікувані результати
---------------------	----------------------------	-----------------------	---------------------	----------------------

Стратегічна ціль 4. Створення умов для розвитку науки та освіти в галузі рибного господарства

Завдання 4.1. Затвердження тематик наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету

30. Розроблення тематики пріоритетних напрямів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету у сфері рибного господарства	Мінагрополітики Держрибагентство МОН	2023—2025	затверджено тематики пріоритетних напрямів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету у сфері рибного господарства	наукові дослідження і науково-технічні (експериментальні) розробки у сфері рибного господарства виконано у повному обсязі відповідно до визначених пріоритетних напрямів із застосуванням найкращих практик
--	--	-----------	--	---